

Creative RMUT and Sustainable Innovation for Thailand 4.0

RMUTCONZ

The 9th Rajamangala University of Technology National Conference

The 8th Rajamangala University of Technology International Conference

August 8th-9th, 2017 at Impact Muang Thong Thani Exhibition and Convention

ราชมณฑลสร้างสรรค์กับนวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0

รายงานสืบเนื่อง

การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9
"ราชมณฑลสร้างสรรค์กับนวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0"

- ◆ มนุษยศาสตร์ สังคมวิทยาและการศึกษา
- ◆ เกษตรศาสตร์สร้างสรรค์
- ◆ วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี
- ◆ สถาปัตยกรรมศาสตร์ ศิลปกรรม และงานสร้างสรรค์
- ◆ วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
- ◆ การบริการวิชาการสู่สังคม
- ◆ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

Creative RMUT and Sustainable Innovation for Thailand 4.0

RMUTCON

The 9th Rajamangala University of Technology National Conference

The 8th Rajamangala University of Technology International Conference

August 7th - 9th, 2017 at Impact Muang Thong Thani Exhibition and Convention

สุจิตร์

การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9
“ราชมงคลสร้างสรรค์กับนวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0”

ราชมงคลสร้างสรรค์กับนวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0

**การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 (9th RMUTNC)
และการประชุมวิชาการนานาชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 8 (8th RMUTIC)
ระหว่างวันที่ 7 – 9 สิงหาคม 2560 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี**

1. หลักการและเหตุผล

ประเทศไทย 4.0 เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โดยมีฐานคิดหลัก คือ เปลี่ยนจากการผลิตสินค้าโภคภัณฑ์ไปสู่สินค้าเชิงนวัตกรรม เปลี่ยนจากการขับเคลื่อนประเทศด้วยภาคอุตสาหกรรมไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรม และเปลี่ยนจากการเน้นภาคการผลิตสินค้า ไปสู่การเน้นภาคบริการมากขึ้น และปัจจุบันประเทศไทยกำลังอยู่ในวาระของการปฏิรูปประเทศครั้งใหญ่ในทุกมิติของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ทางความคิดในทุกภาคส่วน ซึ่งประเทศไทย 4.0 เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่เป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตามวิสัยทัศน์และตามนโยบายภายใต้การนำของ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งการที่ประเทศจะเป็น Thailand 4.0 ได้นั้น จำเป็นต้องใช้เวลาและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ภาคการเงินการธนาคาร ภาคประชาชน และภาคการศึกษา ซึ่งต้องดำเนินงานในหลายส่วนไปพร้อม ๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการสร้างนวัตกรรมในการขับเคลื่อนประเทศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 8 แห่ง เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาประเทศภายใต้กรอบแนวคิด “ประเทศไทย 4.0” จึงกำหนดจัดการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 และงานประชุมวิชาการนานาชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 8 ในหัวข้อ “Creative RMUT and Sustainable Innovation for Thailand 4.0” จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ ศิลปะและงานสร้างสรรค์ ของคณาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การพัฒนางานวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ และเป็นแนวทางในการขยายองค์ความรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณาจารย์และนักวิจัย ที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ตามแนวทาง Thailand 4.0 ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติและนานาชาติด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และด้านสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ
2. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การพัฒนางานวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ ระหว่างนักวิจัย คณาจารย์ และนักศึกษา
3. เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ
4. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างคณาจารย์ นักวิจัยของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และบุคลากรของหน่วยงานภายนอกทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3. ที่ปรึกษาโครงการ

1. ศาสตราจารย์ ดร.สมชาย วงศ์วิเศษ	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ดร.รัชฎา จิวาลัย	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
3. ศาสตราจารย์วิโชค มุกดามณี	กรรมการสภาวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ
4. ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์	กรรมการสภาวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ
5. รองศาสตราจารย์ ดร.กัมตาทิพย์ สิงห์เนติ	กรรมการสภาวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ
6. ดร.ฉัตรวี อนุภักดิ์ศิริก	กรรมการสภาวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ
7. ศาสตราจารย์ปิติ สุคนธ์สุกุล	ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก
8. รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณพงษ์ เจริญโพธิ์	ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก
9. รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก
10. รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา สวัสดิ์พงษ์	ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสิทธิ์ ล้อธรรมจักร	ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรวัฒน์ งามเชื้อจิต	ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิวัฒน์ มุตาณะระ	ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก
14. ดร.ธีระชน มโนมัยพิบูลย์	ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก
15. นางสาวพรธิดา เทพประสิทธิ์	ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

5. เจ้าภาพร่วม

1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
3. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
4. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
5. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
6. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
7. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

6. ระยะเวลาดำเนินการ (จำนวน 3 วัน)

ระหว่างวันที่ 7 - 9 สิงหาคม 2560

7. สถานที่จัดโครงการ

ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุม อิมแพ็ค เมืองทองธานี

8. รูปแบบการดำเนินโครงการ

1. การบรรยายพิเศษ
2. การนำเสนอผลงานวิจัยในรูปแบบบรรยายและโปสเตอร์
3. การจัดแสดงและประกวดผลงานศิลปะและงานสร้างสรรค์
4. การจัดแสดงและประกวดผลงานสิ่งประดิษฐ์
5. การจัดแสดงนิทรรศการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 9 แห่ง

9. ขอบเขตหัวข้อการประชุม

1. มนุษยศาสตร์ สังคมวิทยาและการศึกษา
2. เกษตรศาสตร์สร้างสรรค์
3. วิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี
4. สถาปัตยกรรมศาสตร์ ศิลปะ และงานสร้างสรรค์
5. วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม
6. การบริการวิชาการสู่สังคม
7. เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษา ได้นำองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยไปเผยแพร่ในระดับชาติและระดับนานาชาติ
2. ได้รับฟังข้อเสนอแนะในงานวิจัยจากนักวิชาการที่ร่วมรับฟัง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงการทำวิจัย และต่อยอดงานวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ
3. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การพัฒนางานวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ ระหว่างอาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษา
4. ทำให้ได้เครือข่ายอาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษา ในระดับชาติและระดับนานาชาติ ซึ่งอาจนำมาซึ่งความร่วมมือทางวิชาการ และวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยในอนาคต
5. ทำให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ได้รับการยอมรับในระดับชาติและระดับนานาชาติมากขึ้น เป็นการประชาสัมพันธ์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีกช่องทางหนึ่ง

**กำหนดการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 (9th RMUTNC)
และการประชุมวิชาการนานาชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 8 (8th RMUTIC)
ระหว่างวันที่ 7 - 9 สิงหาคม 2560 ณ ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี**

วันจันทร์ที่ 7 สิงหาคม 2560			
เวลา 08.00 - 20.00 น.	- การจัดนิทรรศการ		
	- การเตรียมพื้นที่การจัดประกวดสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี		
	- การเตรียมพื้นที่การประกวดศิลปะ และงานสร้างสรรค์		
	- การติดโปสเตอร์สำหรับการนำเสนอผลงานภาคโปสเตอร์		
วันอังคารที่ 8 สิงหาคม 2560			
เวลา 08.00 - 09.00 น.	ลงทะเบียน		
เวลา 09.00 - 11.00 น.	การนำเสนอผลงานแบบโปสเตอร์	การจัดแสดงผลงานการประกวดสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี	การจัดแสดงผลงานการประกวดงานศิลปะและงานสร้างสรรค์
เวลา 09.00 - 12.30 น.	การนำเสนอผลงานแบบบรรยาย		
เวลา 12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน		
เวลา 13.00 - 15.00 น.	เตรียมรับเสด็จพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี พระวรราชาทินัดดามาตุ และพิธีเปิด		
เวลา 15.00 - 16.00 น.	การบรรยายพิเศษ เรื่อง การพัฒนางานวิจัยเพื่อตอบสนองความต้องการของประเทศไทย 4.0 โดย หม่อมหลวงปนัดดา ดิศกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ		
เวลา 15.00 - 18.00 น.	การนำเสนอผลงานแบบโปสเตอร์		
เวลา 18.30 - 21.00 น.	งานเลี้ยงรับรอง การมอบรางวัลบทความดีเด่น การมอบรางวัลโปสเตอร์ดีเด่น การมอบรางวัลการประกวดสิ่งประดิษฐ์และเทคโนโลยี การมอบรางวัลศิลปะ และงานสร้างสรรค์ พิธีมอบธงเจ้าภาพการประชุมครั้งต่อไป		
วันพุธที่ 9 สิงหาคม 2560			
เวลา 08.30 - 09.00 น.	ลงทะเบียน		
เวลา 09.00 - 12.30 น.	การนำเสนอผลงานแบบบรรยาย (Oral Presentation)		
เวลา 12.30 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน		
เวลา 13.00 - 16.30 น.	การนำเสนอผลงานแบบบรรยาย (Oral Presentation)		
เวลา 16.30 - 17.00 น.	พิธีปิด		

หมายเหตุ : รับประทานอาหารว่าง เวลา 10.30 - 10.45 น. และ 14.30 - 15.45 น.

รับประทานอาหารกลางวัน เวลา 12.00 - 13.00 น.

สารบัญ

	หน้า
ความสามารถในการเข้าถึงอาหารของครัวเรือนเกษตรกรในเขต อำเภอกุเพียง จังหวัดน่าน	1
อิทธิพลของมาตรฐานการปฏิบัติงาน ความซื่อสัตย์ในวิชาชีพและการพัฒนาศักยภาพทางการบัญชีต่อคุณภาพ	
การปฏิบัติงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย	16
ทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากร	25
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กรที่มีผลกระทบต่อความเสี่ยงด้านการเงินและบัญชี	
ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ	35
มาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (TFRS for SMEs)	48
รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	60
การศึกษาความหลากหลายของไฟจังหวัดน่าน สู่แนวโน้มทางการตลาด การอุตสาหกรรมและการบริโภค	
ของกลุ่มเกษตรกรปลูกไม้	66
ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ที่มีต่อการให้บริการสินเชื่อรถยนต์ของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	
ตามแบบจำลอง ACS1	80
อิทธิพลของความรู้ความสามารถทางวิชาชีพตรวจสอบภายใน และประสิทธิภาพการควบคุมภายใน ที่มีต่อคุณภาพ	
ข้อมูลทางการบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	90
ความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต่อจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีรับ	
อนุญาตในเขตกรุงเทพมหานคร	100
ทักษะทางวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพบัญชีของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	113
การศึกษาขั้นตอนการนำระบบการบันทึกบัญชีด้วยมือเข้าสู่การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี	
กรณีศึกษา สหกรณ์ร้านค้าจำลอง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตสกลนคร	122
ต้นทุนการผลิตลูกประคบสมุนไพร: กรณีศึกษา บ้านพรสวรรค์ ตำบลปลาไหล อำเภวาริชภูมิ จังหวัดสกลนคร	134
ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อร้านกาแฟสตาร์บัคส์ และร้านห้ม เอ็น ห้มส์ คอฟฟี่	144
การเปิดเผยข้อมูลในรายงานการเงิน กรณีศึกษา การบัญชีสิ่งแวดล้อมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์	
แห่งประเทศไทย	153
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคในการเลือกใช้บริการอาหารโต๊ะจีนของผู้ประกอบการ	
อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม กรณีศึกษาร้านจุงโกษา	159
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคที่ใช้บริการกาแฟสดของภัตตาคารเยลโล ออร์คิด อาคารศูนย์ปฏิบัติการ	
การบินไทย (OPC)	168
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการชื้อน้ำมะเขือเทศพร้อมดื่มของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี	
คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	178
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการและผลการดำเนินงานของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในพื้นที่	
จังหวัดตาก	187
ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการบริหารงานของเทศบาล	
กรณีศึกษาเขตพื้นที่ หมู่ 4 ตำบลอรุณภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก	198

ทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากร The Professional Skills of Certified Public Accountants and Tax Auditors

สุรเดช เล็กแจ่ง* และประเวศ เพ็ญวิมลกุล
คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม กรุงเทพฯ

บทคัดย่อ

ทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากรมีความสำคัญต่อความน่าเชื่อถือของการแสดงความเห็นต่องบการเงินของธุรกิจ ปัจจุบัน มีมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับนักวิชาชีพบัญชี (International Accounting Education Standard for Professional Accountants: IES) หลายฉบับ ได้กล่าวถึงทักษะทางวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี บทความนี้จึงต้องการเสนอแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางวิชาชีพ เพื่อกำหนดองค์ประกอบของทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากร โดยการศึกษาเชิงเอกสาร

ผลการศึกษา พบว่า ทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ทางวิชาชีพ ประสบการณ์จากการทำงาน ปัจจัยด้านการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบบัญชีภาษีอากร

คำสำคัญ : ทักษะทางวิชาชีพ, ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต, ผู้สอบบัญชีภาษีอากร

Abstract

The professional skills of certified public accountants and tax auditors are essential to the reliability of addressing opinions towards business financial statement. Nowadays, a number of versions of Professional Accounting Professional Accounting (IES) have described the professional skills of the accounting professions. This article offers concepts and related research in accounting professional skills in order to set the component of the skills of certified public accountants and tax auditors by examining documents.

The findings revealed three components of the professional skills of certified public accountants and tax auditors, namely professional knowledge, work experience, and continuing professional development factors. These three components are considered essential to professional skills development of certified public accountants and tax auditors

Keywords : The Professional skills, Certified public accountant, Tax auditor

*ผู้นิพนธ์ประสานงาน lekjaeng@hotmail.co.th

1. บทนำ

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากร เป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลด้านการบัญชีการเงินของธุรกิจ เพื่อแสดงความเห็นต่อผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของธุรกิจ การแสดงความเห็นต่องบการเงินของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากรอย่างถูกต้อง และน่าเชื่อถือ มีความสำคัญต่อการประกอบธุรกิจเป็นอย่างมาก ผู้เป็นหุ้นส่วน ผู้ถือหุ้น เจ้าของกิจการ หรือผู้บริหารธุรกิจจึงต้องการผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากรที่มีทักษะ และความรู้ความสามารถ ในปัจจุบันนี้สภาพทางเศรษฐกิจได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สังเกตได้จาก เทคโนโลยี ข้อมูลการสื่อสาร การขยายตัวของกลุ่มผู้ถือผลประโยชน์ รวมทั้งการติดต่อธุรกิจมีความซับซ้อนมากกว่าในอดีตที่เคยผ่านมา จึงมีความเสี่ยงในการบริหารมากขึ้น ล่าสุด มีการ

ประชุมคณะกรรมการประสานงานด้านบริการอาเซียน (CCS) เพื่อหารือเกี่ยวกับความตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียน (ASEAN Mutual Recognition Arrangement - MRA) ในสาขาวิชาชีพต่างๆ โดยสาขาวิชาชีพบัญชีได้มีการประชุมของคณะกรรมการประสานงานด้านวิชาชีพบัญชีแห่งอาเซียน (ACPACC) [1] เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2560 ซึ่งมีผู้แทนจากสภาวิชาชีพบัญชีเข้าร่วมประชุมดังกล่าว ได้แก่ คุณวิไล ฉันทันต์ศรีมี เลขาธิการสภาวิชาชีพบัญชี และ คุณบุญเลิศ กมลชนกกุล ประธานคณะกรรมการด้านงานต่างประเทศ รวมถึงผู้แทนจากกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ACPACC เป็นการประชุมของตัวแทนของคณะกรรมการกำกับดูแล (Monitoring Committee) ของแต่ละประเทศสมาชิก เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินการตาม MRA ของวิชาชีพบัญชี ซึ่งรวมถึงการกำหนดคุณสมบัติ และขั้นตอนการขึ้นทะเบียนของนักบัญชีอาเซียน การประชุม ACPACC ครั้งนี้ถือเป็นการประชุมครั้งที่ 5 ซึ่งมีการหารือเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560) ได้แก่ (1) การอนุมัติ ACPACC Rules ซึ่งเกี่ยวข้องกับรายละเอียดในการขึ้นทะเบียน ASEAN CPA และการจัดทำข้อมูลในเว็บไซต์ของ ACPACC ที่ www.acpacc.org (2) การทบทวน List of Regulated and Non-regulated Services Across ASEAN (3) Assessment Statement ของประเทศไทยและสิงคโปร์ได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมแล้ว เป็นผลให้ประเทศไทยและสิงคโปร์มีความพร้อมในการเปิดรับสมัครขึ้นทะเบียน ASEAN CPA (4) ผู้สมัครขึ้นทะเบียน ASEAN CPA จากแต่ละประเทศต้องได้รับการอนุมัติจาก ACPACC ก่อน และทางเลขาธิการ ACPACC จะเป็นผู้พิมพ์ใบรับรอง ASEAN CPA สำหรับผู้ที่ผ่านการอนุมัติให้ขึ้นทะเบียน เมื่อพิจารณาสถานการณ์ในประเทศไทย พบว่าได้ออกข้อกำหนดเรื่อง “หลักเกณฑ์การพิจารณาคุณวุฒิการศึกษาของผู้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ.2549” [2] ว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณา รายวิชาทางวิชาชีพที่ศึกษาในระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษาจะต้องสอบผ่านวิชาบัญชีจำนวน 8 รายวิชาและต้องยื่นขอขึ้นทะเบียนฝึกหัดงานกับสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ นอกจากนั้นสภาวิชาชีพบัญชีฯ ยังได้ออกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 18) [3] เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการฝึกงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 1) พ.ศ.2552 ซึ่งกำหนดให้ฝึกงานเป็นเวลาต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่าสามปี ข้อกำหนดดังกล่าวได้กำหนดขึ้นมาเพื่อให้ นักบัญชีวิชาชีพมีเวลาฝึกงานรวมกันไม่น้อยกว่าสามพันชั่วโมง และยังกำหนดให้มีการสอบวิชาการสอบบัญชี 1 วิชาการสอบบัญชี 2 และวิชาการสอบบัญชีที่ประมวลผลโดยคอมพิวเตอร์ซึ่งจะต้องมีเวลาฝึกหัดงานเป็นเวลาต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีและมีเวลาฝึกงานรวมกันไม่น้อยกว่าหนึ่งพันชั่วโมง และได้กำหนด ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี(ฉบับที่ 15) [4] เรื่องหลักเกณฑ์ และ วิธีการเกี่ยวกับการเข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมประชุมสัมมนาเพื่อพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ.2550 ต้องมีจำนวน 12 ชั่วโมงสำหรับปีก่อนปีที่เป็นใบอนุญาตสิ้นผล ซึ่งข้อกำหนดเหล่านี้สภาวิชาชีพบัญชีฯได้กำหนดมาเพื่อให้ นักบัญชีที่เป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชีได้ปฏิบัติตามไม่ว่าจะเป็นผู้ทำบัญชีหรือผู้สอบบัญชีรับอนุญาตข้อกำหนดเหล่านี้เป็นข้อกำหนดที่ยังสอดคล้องกับเอกสารการศึกษาวิธีวัดผลสมรรถนะไว้ในแนวปฏิบัติทางการศึกษาระหว่างประเทศ (IEP) ฉบับที่ 2 ของสมาพันธ์นักบัญชีสากล [5] และปัจจุบันได้ออกมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับนักวิชาชีพบัญชี (International Accounting Education Standard for Professional Accountants : IES) จำนวน 8 ฉบับ เพื่อให้ประเทศสมาชิกได้ถือปฏิบัติตามรวมถึงประเทศไทยด้วย [2] จากการศึกษาข้างต้น เห็นว่าประเทศไทยยังขาดงานวิจัยเชิงประจักษ์ในเรื่องทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชี ภาษีอากร บทความนี้จึงต้องการนำเสนอแนวคิดทักษะวิชาชีพทางบัญชี ตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ (IES) ฉบับที่ 2, 3, 5 และ 7 รวมทั้งกฎหมาย ข้อกำหนดและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดองค์ประกอบทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากร ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลวิชาชีพบัญชีเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานตามสภาพที่สอดคล้องความเป็นจริง อีกทั้งสถาบันการศึกษา และผู้สนใจอื่น ๆ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรสำหรับการเรียนการสอนวิชาชีพบัญชี

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (Certified Public Accountant: CPA)

บุคคลทั่วไปอาจเรียกผู้สอบบัญชีรับอนุญาตโดยใช้คำสั้น ๆ ว่า ผู้สอบบัญชี (Auditor) เพราะเป็นนักบัญชีที่ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชี และแสดงความเห็นไว้ในรายงานการสอบบัญชี และเนื่องจากผลงานของผู้สอบบัญชีนี้มีผลกระทบต่อสาธารณชน พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 จึงต้องเข้ามากำกับดูแล โดยกำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องได้รับอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจากสภา

วิชาชีพก่อนจึงจะสามารถปฏิบัติงานได้ จึงเรียกว่า ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต คำว่า CPA ใช้ในประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา ส่วนสหราชอาณาจักรอังกฤษใช้คำว่า Chartered Accountants : CA นอกจากนี้ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตต้องมีความเป็นอิสระจากกิจการที่ตรวจสอบ หรือเป็นบุคคลภายนอกของกิจการที่ตรวจสอบ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือในความเห็นของผู้สอบบัญชี จึงอาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ผู้สอบบัญชีอิสระ (Independent Auditor) หรือ ผู้ตรวจสอบภายนอก (External Auditor) โดยการปฏิบัติงานส่วนใหญ่ของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตจะเป็นการตรวจสอบงบการเงิน แต่ผู้สอบบัญชียังสามารถให้บริการประเภทอื่น ๆ ได้อีก เช่น การสอบทานงบการเงิน การรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบตามวิธีการที่ตกลงร่วมกัน การตรวจสอบเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เป็นต้น [6]

ผู้สอบบัญชีภาษีอากร (Tax Auditor: TA)

จากการที่ภาคเอกชนมีการขยายตัวอย่างมากตามเศรษฐกิจโลกนั้น ในประเทศไทยมีผลกระทบอย่างชัดเจนคือการที่จำนวนของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีไม่เพียงพอกับปริมาณงบการเงินที่ต้องให้มีการรับรองอย่างมีคุณภาพ กรมพัฒนาธุรกิจการค้าซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลได้มีมาตรการร่วมกับกรมสรรพากรในความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยออกกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2543 ประกาศใช้และมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 10 สิงหาคม 2543 โดยให้ยกเลิกการตรวจสอบและรับรองงบการเงินของห้างหุ้นส่วนจำกัด ที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน 5 ล้านบาท และมีรายได้รวมไม่เกิน 30 ล้านบาท และมีทรัพย์สินรวมไม่เกิน 30 ล้านบาท ซึ่งเป็นผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม [6]

หากแต่ว่าการยกเลิกดังกล่าว มีผลกระทบต่องบการเงินที่ยื่นต่อกรมสรรพากรเนื่องจากกรมสรรพากรยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้บริษัทและห้างหุ้นส่วนมีผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชี ตามมาตรา 3 สัตต แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งจะต้องยื่นต่อกรมสรรพากร พร้อมกับแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล (ภงด. 50) จึงได้มีการแก้ปัญหาโดยกำหนดวิชาชีพบัญชีขึ้นใหม่เรียกว่าผู้สอบบัญชีภาษีอากร (Tax Auditor: TA) ขึ้น ภายใต้การกำกับดูแลของกรมสรรพากร แยกต่างหากจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (Certified Public Accountant: CPA) ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาวิชาชีพบัญชีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ [6]

แนวความคิดเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพ

หลักการของ IES 2, 3, 5 และ 7 รวมทั้งกฎหมาย ข้อกำหนดและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ได้กล่าวถึงทักษะทางวิชาชีพ ดังนี้

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 2 “เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี” สภาวิชาชีพบัญชีได้กล่าวถึง ส่วนประกอบของความรู้ทางวิชาชีพบัญชีที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาก่อนเป็นนักวิชาชีพ ความรู้หลักของโปรแกรมบัญชีศึกษาได้ถูกแสดงภายใต้ 3 หัวข้อหลักอันได้แก่ 1.การบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้อง 2. องค์ประกอบความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ ซึ่งจะครอบคลุมหัวข้อการเรียนรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อมทางธุรกิจ จริยธรรมในการประกอบธุรกิจ ตลาดทางการเงิน วิธีการทางตัวเลขต่างๆ พฤติกรรมองค์กร การตัดสินใจด้านการบริหารและกลยุทธ์ การตลาด และธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ 3. ความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ จะครอบคลุมหัวข้อ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถทำงานในการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศและความสามารถทำงานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นการกำหนดเนื้อหาวิชาที่จะนำมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรการศึกษา ด้านการบัญชี ด้วยเหตุนี้ทางสภาวิชาชีพบัญชีจึงได้มีการออกประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 17/2552 เรื่องหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้กับสถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการบัญชีของแต่ละสถาบัน หลักสูตรตัวอย่างมีการกำหนดจำนวนหน่วยกิตรวมต้องไม่น้อยกว่า 126 หน่วยกิต และต้องมีรายวิชาเอกทางวิชาชีพที่เป็นไปตามประกาศฉบับนี้ หลักสูตรของสถาบันฯ จึงจะได้รับพิจารณารับรองจากสภาวิชาชีพบัญชีฯ และมีผลให้บัณฑิตบัญชีที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาสามารถเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชีฯ และสามารถเข้าทดสอบเพื่อขอใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือเข้าทำงานเป็นนักบัญชีได้ แต่อย่างไรก็ตามความรู้ที่จำเป็นต่อวิชาชีพจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่านักวิชาชีพที่ปฏิบัติงานนั้น ต้องการความรู้ในด้านต่างๆอย่างไร งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาการประยุกต์ใช้ความรู้จากมาตรฐานการรายงานทางการเงิน มาตรฐานการสอบบัญชีและการภาษีอากร ของนักวิชาชีพบัญชีที่ปฏิบัติงานจริง

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 “ทักษะทางวิชาชีพ” ได้กล่าวถึงทักษะทางวิชาชีพที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี แบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ทักษะทางปัญญา แบ่งเป็น 6 ระดับ คือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การนำไปแก้ไขปัญหา และการประเมินผล ทักษะด้านการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด จะทำให้นักวิชาชีพบัญชีสามารถแก้ไขปัญหา ตัดสินใจ และแก้ไขสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทักษะเหล่านี้มักได้มาจากหลักสูตรการเรียนทั่วไปในภาพกว้าง ทักษะด้านการเรียนรู้อย่างชาญฉลาด ที่จำเป็นประกอบด้วยความสามารถที่จะเห็น ได้มา จัดการ และเข้าใจข้อมูลจากคนทั่วไป สื่อ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ ความสามารถที่จะสงสัย หาข้อมูล คิด และหาเหตุผลได้และความสามารถที่จะตั้งปัญหา และแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อนได้

2. ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าทำงาน ประกอบไปด้วยทักษะโดยทั่วไปและทักษะที่เฉพาะเจาะจงกับนักบัญชี ซึ่งประกอบไปด้วย ความสามารถในการคำนวณและการใช้เครื่องมือทางเทคนิคต่างๆความสามารถในการทำโมเดล และการวิเคราะห์ความเสี่ยง การวัดผล การรายงานผลและการทำตามกฎข้อบังคับ

3. ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล คือ ทักษะคิดและพฤติกรรมของนักวิชาชีพบัญชี การพัฒนาทักษะเหล่านี้จะช่วยให้เพิ่มความสามารถในการเรียนรู้และการพัฒนาตัวเองได้ ซึ่งทักษะเหล่านี้ประกอบด้วย การบริหารจัดการตนเอง ความคิด อิทธิพล และการเรียนรู้ตนเอง ความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีจำกัด และจัดการงานต่างๆให้เสร็จตามวันเวลาที่กำหนด ความสามารถที่จะสร้างความคาดหวังและเปลี่ยนแปลงความคาดหวังได้หากเกิดการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ พิจารณาความหมายของคุณค่าของวิชาชีพ คุณธรรม และทัศนคติในการตัดสินใจ และความสงสัยในแบบวิชาชีพ

4. ทักษะทางปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและการสื่อสาร จะช่วยให้นักบัญชีมืออาชีพจะทำงานร่วมกับคนอื่นในองค์กรได้ รับส่งข้อมูลได้ ทำการตัดสินใจอย่างมีคุณธรรมและมีประสิทธิภาพได้ องค์ประกอบของ ทักษะด้านทักษะสัมพันธ์และการสื่อสารประกอบด้วย การทำงานร่วมและปรึกษาร่วมกับผู้อื่น การยอมรับและแก้ปัญหาความขัดแย้ง การทำงานเป็นกลุ่ม การปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนที่มีความคิดเห็นที่ต่างกัน การเจรจาเพื่อได้ข้อสรุปหรือข้อตกลงที่ยอมรับได้ การทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในสภาวะแวดล้อมที่แตกต่าง การนำเสนอ การพูดคุย การรายงาน และชี้ประเด็นอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเขียนและ พูดทั้งในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ ฟังและอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมและภาษาที่แตกต่างกัน

5. ทักษะทางองค์การ และการจัดการธุรกิจ มีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อวิชาชีพนักวิชาชีพบัญชีผู้ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีบทบาทต่อการบริหารระบบขององค์กร ในอดีตขอบเขตของนักบัญชีอาจถูกจำกัดอยู่เพียงแค่การเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานอื่นนำไปใช้ แต่ปัจจุบันนักบัญชีได้เข้าไปมีบทบาทกับหลายกลุ่มงานมากขึ้น ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่นักบัญชีจะต้องเข้าใจทุกองค์ประกอบขององค์กร จะต้องมีความรู้ด้านธุรกิจมากขึ้น และมีความเข้าใจในเรื่องการบ้านการเมืองและเรื่องที่เกิดขึ้นในนานาประเทศ ทักษะด้านองค์การ และของผู้บริหารจัดการธุรกิจ ประกอบด้วย การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การบริหารโครงการ การบริหารบุคคลและทรัพยากร การตัดสินใจ ความสามารถในการจัดและแบ่งงาน และการกระตุ้นและพัฒนาบุคลากร การมีภาวะผู้นำ การพิจารณาและตัดสินใจอย่างมืออาชีพ

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5 “ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง” สภาวิชาชีพบัญชีฯ กล่าวถึง ประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงที่จำเป็น และระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความพร้อมในการเป็นนักบัญชีมืออาชีพนั้นควรจะกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของคุณสมบัติที่สำคัญยิ่ง สำหรับระยะเวลาในการปฏิบัติงานนั้นจะต้องมีระยะเวลาที่เพียงพอที่จะทำให้ผู้สมัครสอบเป็นนักวิชาชีพบัญชีแสดงว่าตนเองมีความรู้ มีทักษะอย่างมืออาชีพ มีคุณค่าเยี่ยงมืออาชีพ รวมทั้งมีจริยธรรมและทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานเยี่ยงมืออาชีพ ระยะเวลาของประสบการณ์การทำงานจริงอย่างน้อยควรเป็นเวลาสามปี อีกทั้งการกำหนดระยะเวลาของระดับปริญญาที่เกี่ยวข้อง (สูงกว่าระดับปริญญาตรี เช่น ปริญญาโท) ระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงที่พอเพียงถูกพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้สมัครสอบที่จะสามารถแสดงตนต่อสาธารณชนในฐานะนักวิชาชีพมืออาชีพ นั่นคือนอกเหนือจากการศึกษาเชิงวิชาการ ยังต้องมีประสบการณ์การทำงานจริงด้วย กฎเกณฑ์ดังกล่าว IFAC ยังเสนอให้แต่ละประเทศสามารถจัดให้มีการแตกต่างกันระหว่างกลุ่มสมาชิกของ IFAC

ในแต่ประเทศอีกด้วย และยังเสนอแนะให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายของชาติและกฎหมายท้องถิ่นนั้นๆ สอดคล้องกับข้อกำหนดของหน่วยงานที่กำกับดูแลวิชาชีพ รวมทั้งความคาดหวังของสาธารณชน สำหรับการทำให้มีประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงนั้น สามารถจัดให้ได้รับหลังจากโปรแกรมการศึกษาหรือพร้อมๆ ไปกับโปรแกรมการศึกษา ซึ่งควรที่จะจัดให้มีการติดตามและการควบคุมอย่างเหมาะสมโดยที่โปรแกรมการปฏิบัติงานจริงควรจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่ายทั้งผู้ฝึกหัดงาน นายจ้าง เพื่อให้มีการพัฒนาไปด้วยกัน ในระหว่างการฝึกงานต้องจัดทำบันทึกของประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงที่ได้รับและควรที่จะต้องได้รับการตรวจโดยที่ปรึกษาเป็นระยะๆ โปรแกรมประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงจำเป็นที่จะต้องถูก ออกแบบและปฏิบัติเพื่อบรรลุข้อกำหนดประสบการณ์การทำงานที่กำหนดโดยหน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพและจำเป็นที่จะต้องมีประสิทธิภาพและใช้ต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นกลุ่มประเทศสมาชิกของ IFAC ซึ่งมีสมาชิกที่เหมาะสมสำหรับการขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตสอบบัญชี จะต้องกำหนดคุณสมบัติจำเป็นนี้เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่านักวิชาชีพบัญชีได้รับประสบการณ์การตรวจสอบที่เหมาะสมในระหว่างระยะเวลาที่กำหนดสำหรับในประเทศไทย สภาวิชาชีพบัญชีกำหนดคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนเพื่อเข้าการทดสอบการเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ไว้ว่าต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษา ได้รับการรับรอง และจะต้องมีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านวิชาชีพอย่างน้อยกว่า 3 ปี และคิดเป็นจำนวนชั่วโมงการทำงานไม่น้อยกว่า 3,000 ชั่วโมง ในปัจจุบันสภาวิชาชีพบัญชีได้ออกข้อบังคับฉบับที่ 18 เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการฝึกงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ.2552 โดยเพิ่มการฝึกงานทางด้านการตรวจสอบอีก 1 ปี และ 1,000 ชั่วโมง สิ่งที่น่าสนใจว่ามีความแตกต่างในแนวคิดนี้สำหรับการทดสอบเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรโดยกรมสรรพากรนั้น ไม่ได้กำหนดชั่วโมงการฝึกงานของผู้สอบบัญชีภาษีอากรเอาไว้ แต่เมื่อผ่านการทดสอบก่อนเข้าสู่วิชาชีพจะต้องผ่านการอบรมก่อนเป็นระยะเวลา 3 วันในหลักการการปฏิบัติงานทางด้านการตรวจสอบภาษีอากร จะเห็นว่าทั้ง สองหน่วยงานมองเห็นความสำคัญการมีประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน

มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 7 “การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับโปรแกรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง” สภาวิชาชีพบัญชี กล่าวถึง หลักสูตรเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตการทำงานและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพนั้น มีจุดประสงค์ที่จะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้พัฒนาความสามารถทางวิชาชีพในการให้บริการอย่างมีคุณภาพเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณชน ในประเทศไทยได้รับเอาแนวคิดนี้มาใช้โดยทั้งทางสภาวิชาชีพบัญชี กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และกรมสรรพากร ได้ออกข้อกำหนดสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทั้งผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้ทำบัญชี และผู้สอบบัญชีภาษีอากร ให้มีการอบรมพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ 1) กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะดูแลการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องของผู้ทำบัญชีให้มีการฝึกอบรมปีละไม่ต่ำกว่า 6 ชั่วโมงรวมระยะเวลา 3 ปี 27 ชั่วโมงเป็นชั่วโมงบัญชี 18 ชั่วโมงและอื่นๆ อีก 9 ชั่วโมง 2) สภาวิชาชีพบัญชี กำกับดูแลการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้มีการฝึกอบรมอย่างน้อยปีละ 12 ชั่วโมงเป็นชั่วโมงบัญชีไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง และ 3) กรมสรรพากรกำกับดูแลกำหนดการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องของผู้สอบบัญชีภาษีอากรให้มีการฝึกอบรมปีละ 12 ชั่วโมงเป็นชั่วโมงการภาษีอากร 9 ชั่วโมงและเป็นการตรวจสอบบัญชี อีก 3 ชั่วโมง

จากหลักการของ IES 2, 3, 5 และ 7 รวมทั้งกฎหมาย ข้อกำหนดและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า ทักษะทางวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ทางวิชาชีพ ประสบการณ์จากการทำงาน และการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ผลการศึกษา

จากการทบทวนแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากร พบว่า ทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

ความรู้ทางวิชาชีพ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 2 “เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี” ได้กล่าวถึง ส่วนประกอบของความรู้ทางวิชาชีพบัญชีที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาก่อนเป็นนักวิชาชีพ ความรู้หลักของโปรแกรมบัญชีศึกษาได้ถูกแสดงภายใต้ 3 หัวข้อหลักได้แก่ (1) การบัญชี การเงินและความรู้ที่เกี่ยวข้อง (2) องค์ประกอบความรู้ด้านองค์กรและธุรกิจ ซึ่งจะครอบคลุมหัวข้อการเรียนรู้ด้านเศรษฐศาสตร์ สิ่งแวดล้อมทางธุรกิจ จริยธรรมในการ

ประกอบธุรกิจ ตลาดทางการเงิน วิธีการทางตัวเลขต่างๆ พฤติกรรมองค์กร การตัดสินใจด้านการบริหารและกลยุทธ์ การตลาด และธุรกิจระหว่างประเทศและโลกาภิวัตน์ และ (3) ความรู้เรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ จะครอบคลุมหัวข้อ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสามารถทำงานในการควบคุมเทคโนโลยีสารสนเทศและความสามารถทำงานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จากที่กล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นการกำหนดเนื้อหาวิชาที่จะนำมาใช้ในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาด้านการบัญชี ด้วยเหตุนี้ทางสภาวิชาชีพบัญชีฯ จึงได้มีการออกประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 17/2552 เรื่องหลักสูตรตัวอย่างปริญญาตรีทางการบัญชี เพื่อใช้เป็นต้นแบบให้กับสถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการบัญชีของแต่ละสถาบัน หลักสูตรตัวอย่างมีการกำหนดจำนวนหน่วยกิตรวมต้องไม่น้อยกว่า 126 หน่วยกิต และต้องมีรายวิชาเอกทางวิชาชีพที่เป็นไปตามประกาศฉบับนี้ หลักสูตรของสถาบันฯ จึงจะได้รับพิจารณารับรองจากสภาวิชาชีพบัญชีฯ และมีผลให้บัณฑิตบัญชีที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาสามารถเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชีฯ และสามารถเข้าทดสอบเพื่อขอใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือเข้าทำงานเป็นนักบัญชีได้

ประสบการณ์จากการทำงาน มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 5 “ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง” ได้กล่าวถึง ประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงที่จำเป็น และระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความพร้อมในการเป็นนักบัญชีมืออาชีพ ควรจะกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของคุณสมบัติที่สำคัญยิ่งของนักวิชาชีพบัญชี สำหรับระยะเวลาในการปฏิบัติงานนั้นควรจะต้องมีระยะเวลาที่เพียงพอที่จะทำให้ผู้สมัครสอบเป็นนักวิชาชีพบัญชี แสดงว่าตนเองมีความรู้ มีทักษะอย่างมืออาชีพ มีคุณค่าเยี่ยมมืออาชีพ รวมทั้งมีจริยธรรมและทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานเยี่ยมมืออาชีพ ระยะเวลาของประสบการณ์การทำงานจริงอย่างน้อยควรเป็นเวลาสามปี อีกทั้งการกำหนดระยะเวลาของระดับปริญญาที่เกี่ยวข้อง (สูงกว่าระดับปริญญาตรี เช่น ปริญญาโท) ระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงที่พอเพียงถูกพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้สมัครสอบที่จะสามารถแสดงตนต่อสาธารณชนในฐานะนักบัญชีมืออาชีพ นั่นคือนอกเหนือจากการศึกษาเชิงวิชาการยังต้องมีประสบการณ์การทำงานจริงด้วย กฎเกณฑ์ดังกล่าว IFAC ยังเสนอให้แต่ละประเทศสามารถจัดให้มีการแตกต่างกันระหว่างกลุ่มสมาชิกของ IFAC ในแต่ละประเทศอีกด้วย และยังเสนอแนะให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายของชาติและกฎหมายท้องถิ่นนั้นๆ สอดคล้องกับข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพ รวมทั้งความคาดหวังของสาธารณชน สำหรับการจัดให้มีการประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงนั้น สามารถจัดให้ได้รับหลังจากโปรแกรมการศึกษาหรือพร้อมๆไปกับโปรแกรมการศึกษา ซึ่งควรที่จะจัดให้มีการติดตามและการควบคุมอย่างเหมาะสมโดยที่โปรแกรมการปฏิบัติงานจริงควรจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งสองฝ่ายทั้งผู้ฝึกหัดงาน นายจ้าง เพื่อให้มีการพัฒนาไปด้วยกัน ในระหว่างการฝึกงานต้องจัดทำบันทึกของประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงที่ได้รับและควรที่จะต้องได้รับการตรวจโดยที่ปรึกษาเป็นระยะๆ โปรแกรมประสบการณ์การปฏิบัติงานจริงจำเป็นที่จะต้องถูกออกแบบและปฏิบัติเพื่อบรรลุข้อกำหนด ประสบการณ์การทำงานที่กำหนดโดยหน่วยงานกำกับดูแลนักวิชาชีพและจำเป็นที่จะต้องมีประสิทธิภาพและใช้ต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น กลุ่มประเทศสมาชิกของ IFAC จะต้องกำหนดคุณสมบัติจำเป็นสำหรับการขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตสอบบัญชีเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่านักวิชาชีพบัญชีได้รับประสบการณ์การตรวจสอบที่เหมาะสมในระหว่างระยะเวลาที่กำหนด สำหรับในประเทศไทย สภาวิชาชีพบัญชีฯ กำหนดคุณสมบัติของผู้ขึ้นทะเบียนเพื่อเข้าการทดสอบการเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ไว้ว่าต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษาได้รับการรับรอง และจะต้องมีประสบการณ์ในการทำงานทางด้านวิชาชีพอย่างน้อยว่า 3 ปี และคิดเป็นจำนวนชั่วโมงการทำงานไม่น้อยกว่า 3,000 ชั่วโมง ในปัจจุบันสภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้ออกข้อบังคับฉบับที่ 18 เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการฝึกงาน การทดสอบเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2552 โดยเพิ่มการฝึกงานทางด้านการตรวจสอบอีก 1 ปี และ 1,000 ชั่วโมง

สำหรับการทดสอบเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากรโดยกรมสรรพากรนั้น ไม่ได้กำหนดชั่วโมงการฝึกงานของผู้สอบบัญชีภาษีอากรเอาไว้ แต่เมื่อผ่านการทดสอบก่อนเข้าสู่วิชาชีพจะต้องผ่านการอบรมก่อนเป็นระยะเวลา 3 วันในหลักการการปฏิบัติงานทางด้านการตรวจสอบภาษีอากร

การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 7 “การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับโปรแกรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง” โดยค้นพบว่าหลักสูตรเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตการทำงานและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพนั้น มีจุดประสงค์ที่จะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้พัฒนาความสามารถทางวิชาชีพในการให้บริการอย่างมีคุณภาพเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณชน ในประเทศไทยได้รับเอาแนวคิดนี้มาใช้โดยทั้งทางสภาวิชาชีพบัญชีฯ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ และกรมสรรพากร ได้ออกข้อกำหนดสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้ทำบัญชี และผู้สอบบัญชีภาษีอากร ให้มีการอบรมพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ (1) กรมพัฒนาธุรกิจการค้าจะดูแลการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องของผู้ทำบัญชีให้มีการฝึกอบรมปีละไม่ต่ำกว่า 6 ชั่วโมงรวมระยะเวลา 3 ปี 27 ชั่วโมงเป็นชั่วโมงบัญชี 18 ชั่วโมงและอื่นๆอีก 9 ชั่วโมง (2) สภาวิชาชีพบัญชีฯ กำหนดจะดูแลการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตให้มีการฝึกอบรมอย่างน้อยปีละ 12 ชั่วโมงเป็นชั่วโมงบัญชีไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง และ (3) กรมสรรพากร กำหนดจะดูแลการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องของผู้สอบบัญชีภาษีอากรให้มีการฝึกอบรมปีละ 12 ชั่วโมงเป็นชั่วโมงการภาษีอากร 9 ชั่วโมงและเป็นการตรวจสอบบัญชี อีก 3 ชั่วโมง

นอกจากนี้พบว่า IFAC ได้นำเสนอวิธีการวัดผลความสำเร็จของการอบรมพัฒนาความรู้ทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง 3 วิธีดังต่อไปนี้

วิธีที่ 1 Input-Based กำหนดจำนวนของกิจกรรมการเรียนรู้ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมสำหรับการพัฒนาและรักษาไว้ซึ่งความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ ระบบ Input-Based เดิมใช้วัดผลของการพัฒนาและดำรงไว้ซึ่งความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ เพราะง่ายต่อการวัดผลและพิสูจน์ได้ อย่างไรก็ตามวิธี Input-based มีข้อจำกัดเช่นกัน อาทิเช่น ไม่สามารถวัดผลสำเร็จของการเรียนรู้ หรือ การพัฒนาของความสามารถได้เสมอไป ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีบางคนอาจไม่ได้เข้าร่วมสัมมนาหรือหลักสูตร แต่ก็สามารถบรรลุเงื่อนไขของ Input-Based ในการวัดผลและการพิสูจน์ได้ วิธีการที่รูปแบบสำคัญกว่าเนื้อหา นี้ จะเป็นการทำลายวัตถุประสงค์ที่แท้จริงของการพัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่อง กลุ่มสมาชิกอาจแก้ไขข้อจำกัดนี้ได้โดยการสื่อให้เห็นถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่องและข้อตกลงของการเรียนรู้ระยะยาว

วิธีที่ 2 Output-Based กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีแสดงผลงานที่มีการพัฒนาและรักษาไว้ซึ่งความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพ วิธีการ Output-Based เน้นที่การวัดผลการพัฒนาและรักษาความสามารถที่ได้รับจากการเรียนรู้มากกว่าปริมาณของกิจกรรมการเรียนรู้อันหลากหลายที่ได้ปฏิบัติเสร็จ โดยการแสดงหลักฐานต้องมีลักษณะดังนี้ คือ สามารถตรวจสอบได้อย่างชัดเจนโดยผู้ที่มีความสามารถและสามารถวัดได้โดยใช้วิธีการประเมินที่สามารถใช้ได้จริง

วิธีที่ 3 Mix - Based เป็นการรวมความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของวิธี Input-Based และวิธี Output-Based โดยการกำหนดจำนวนกิจกรรมการเรียนรู้และวัดผลสำเร็จที่ได้ ดังนั้นวิธีผสมจึงเป็นการใช้วิธี Input และ Output ผสมผสานกัน โดยอาจมีหลายทางเลือกในการปรับใช้วิธีแบบผสมผสานเพื่อนำมาใช้ในกลุ่มสมาชิกของ IFAC

IFAC ยังเน้นว่ากลุ่มสมาชิกต้องมีความมั่นใจว่ากระบวนการติดตามและบังคับใช้การอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพเพียงพอ โดยกลุ่มสมาชิกอาจพิจารณาการจัดตั้งคณะกรรมการอาสาสมัครที่ทำการตรวจตราข้อกำหนดของการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และกระบวนการติดตามผล และการบังคับใช้ตามกฎหมาย ในด้านผลประโยชน์ต่อสาธารณชน กลุ่มสมาชิกควรรายงานต่อสาธารณชนว่าสมาชิกได้ปฏิบัติตามข้อตกลงของการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องที่กำหนดไว้ในมาตรฐานนี้ นอกจากนี้พบว่าในประเทศไทย เมื่อพิจารณาจากลักษณะการพัฒนาคำถามที่นำมาใช้แล้วพบว่า Input-Based เนื่องจากมีการกำหนดจำนวนของกิจกรรมการเรียนรู้ และมาตรฐานการวัดปริมาณของกิจกรรมการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องในรูปของจำนวนชั่วโมงหรือจำนวนหน่วยการเรียนรู้ตามที่กล่าวแล้วข้างต้น

ผลการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากรสามารถแสดง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากร

ตัวแปร	แหล่งอ้างอิง													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
	[8]	[9]	[10]	[11]	[12]	[13]	[14]	[15]	[16]	[17]	[18]	[19]	[20]	[21]
1. ความรู้ทางวิชาชีพ														
1.1 ความรู้ด้านบัญชี	☐		☐						☐				☐	
1.2 ความรู้ด้านสอบบัญชี	☐	☐	☐		☐									☐
1.3 ความรู้ด้านภาษีอากร		☐	☐											
2. ประสบการณ์จากการทำงาน														
2.1 ด้านความหลากหลายของธุรกิจที่ตรวจสอบ	☐	☐								☐				
2.2 ด้านจำนวนธุรกิจที่ทำการตรวจสอบ		☐							☐	☐				
2.3 ด้านระยะเวลาในการตรวจสอบบัญชี		☐												☐
3. การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง														
3.1 ด้านการอบรมอย่างต่อเนื่อง		☐		☐	☐	☐					☐	☐		
3.2 ด้านการศึกษาด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง		☐		☐	☐	☐								
3.3 ด้านการเข้าร่วมสมาคม ชมรม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ				☐	☐	☐								

สรุปผล

ผลการศึกษา พบว่า ทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากร ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ (1) ความรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านบัญชี ความรู้ด้านการสอบบัญชี และความรู้ด้านภาษีอากร (2) ประสบการณ์จากการทำงาน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความหลากหลายของธุรกิจที่ตรวจสอบ ด้านจำนวนธุรกิจที่ทำการตรวจสอบ และด้านระยะเวลาในการตรวจสอบ และ (3) การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ด้านการศึกษาด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และด้านการเข้าร่วมสมาคม ชมรม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การพัฒนาวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต และผู้สอบบัญชีภาษีอากรต้องมุ่งเน้นความรู้ด้านวิชาชีพ ประกอบด้วย ความรู้ด้านบัญชี เช่น มาตรฐานทางการบัญชี เป็นต้น ความรู้ด้านการสอบบัญชีและความรู้ด้านภาษีอากร โดยควรออกแบบ กระบวนการฝึกอบรมและวิธีการพัฒนาในรูปแบบการโค้ชซึ่งและพัฒนาจากงานที่ปฏิบัติ

1.2 การพัฒนาควรมุ่งเน้นการส่งเสริมให้เกิดประสบการณ์ที่เหมาะสม โดยมุ่งเน้นให้มีการตรวจสอบในธุรกิจประเภทต่างๆ เพื่อให้เกิดความหลากหลายและได้พัฒนาการเรียนรู้

1.3 การพัฒนาวิชาชีพควรดำเนินการให้เกิดความต่อเนื่อง โดยให้เกิดการรวมกลุ่มและการมีส่วนร่วมในสมาคม ชมรมหรือ หน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดการพัฒนาและการแลกเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ศึกษาหรือทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาครั้งต่อไปควรพัฒนาไปสู่การศึกษาเชิงปริมาณโดยสร้างองค์ประกอบและตัวแปรจากการศึกษารั้งนี้เพื่อ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและนำเสนอผลเชิงปริมาณ

2.2 การศึกษาครั้งต่อไปควรดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อยืนยันตัวแปรหรือองค์ประกอบที่ค้นพบเปรียบเทียบกับข้อค้นพบ จากการวิจัยเชิงคุณภาพที่นำไปสู่การตกผลึกตัวแปรอย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- [1] สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. 2560. “การประชุมคณะกรรมการประสานงานด้านวิชาชีพบัญชีแห่งอาเซียน (ACPACC)”. พาณิชนิเทศอิเล็กทรอนิกส์.(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.fap.or.th/index.php?lay=show&ac=article&id=540009803&Ntype=30> สืบค้น 5 ก.พ. 2560.
- [2] สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560, “พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547” “International Education Standards (IES)”. พาณิชนิเทศอิเล็กทรอนิกส์.(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.fap.or.th> สืบค้น 31 ม.ค. 2560.
- [3] สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560, “ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 18)”, พาณิชนิเทศอิเล็กทรอนิกส์.(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.fap.or.th/index.php?lay=show&ac=article&id=539620715> สืบค้น 31 ม.ค. 2560.
- [4] สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560, “ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 15)”, พาณิชนิเทศอิเล็กทรอนิกส์.(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://www.fap.or.th/index.php?lay=show&ac=article&id=539620715> สืบค้น 31 ม.ค. 2560.
- [5] สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2560, “แนวปฏิบัติทางการศึกษาระหว่างประเทศ (IEP) ฉบับที่ 2”. พาณิชนิเทศอิเล็กทรอนิกส์.(ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก <http://www.fap.or.th/มาตรฐานวิชาชีพบัญชี/มาตรฐานการศึกษาและเทคโนโลยี.html> สืบค้น 31 ม.ค. 2560.
- [6] กรมสรรพากร, 2560, “ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและผู้สอบภาษี”. พาณิชนิเทศอิเล็กทรอนิกส์. (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก <http://www.rd.go.th/publish/25631.0.html> สืบค้น 25 ม.ค. 2560.
- [7] Teprapit, P., & Paopan, N., 2016, “The Components of Reverse Logistics Management” Middle-East Journal of Scientific Research 24 (4): 1477-1482.
- [8] อัมพร เทียงตระกูล, 2557, ความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ และคุณค่าทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตภายใต้ มาตรฐานสากลที่มีผลต่อการดำเนินงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของผู้ใช้บริการกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มเทคโนโลยีใน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, รายงานการวิจัย, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [9] สงกรานต์ ไกวงษ์, 2553, ปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความเป็นมืออาชีพของนักวิชาชีพบัญชีไทยในบริบทของผู้สอบบัญชีภาษี อากรและผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาต, รายงานการวิจัย, กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

- [10] วิมลฤดี ทัศคร, 2551, ผลกระทบของความรู้ความสามารถด้านนวัตกรรมที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ฉบับพิเศษ, หน้า 77-85.
- [11] ดุจกมล นาคารย์, 2557, ผลกระทบของการเรียนรู้ในวิชาชีพอย่างต่อเนื่องที่มีต่อคุณภาพการปฏิบัติงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย, วิทยานิพนธ์ บัณฑิตมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- [12] มงคล กิตติวุฒิไกร, 2558, ผลกระทบของการพัฒนาความรู้ทางการสอบบัญชีที่มีต่อความเป็นมืออาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [13] สุริยงค์ วงศาพัฒนานันท์, 2557, ผลกระทบของการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่องที่มีผลต่อความสำเร็จในการทำงานของผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย, วิทยานิพนธ์ บัณฑิตมหาบัณฑิต คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- [14] ณัฐพล มอญเพชร, 2557, การเปรียบเทียบทักษะทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตและนักบัญชีในจังหวัดเชียงใหม่, การค้นคว้าอิสระ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [15] เพ็ญธิดา พงษ์ธานี, 2552, ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการบริการของสำนักงานบัญชีในประเทศไทย, รายงานวิจัย, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- [16] ชัยวิชญ์ คำภิรมย์ และคณะ, 2554, ผลกระทบของความรู้ความสามารถทางการบัญชีและประสบการณ์ด้านการสอบบัญชี ที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทย, มหาสารคาม : คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- [17] บุญธรรม พรเจริญ, 2556, อิทธิพลของแรงจูงใจและการพัฒนาตนเองที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานบัญชีในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, รายงานวิจัย, ราชชมงคลพระนคร.
- [18] สิตางค์ เหลืองอ่อน, 2552, ความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ (CPD), ปัญหาพิเศษ, บริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- [19] เจนจิรา ถานปิ่นตา, 2551, ทักษะของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในเขตภาคเหนือตอนบนต่อการพัฒนาความรู้ต่อเนื่องทางวิชาชีพ, วิทยานิพนธ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [20] Hocking, Deborah. 2008. Accounting in Action : Learning in the Field. Pennsylvania : The Pennsylvania State University.
- [21] Lin, K.Z., I.A.M. Fraser and D.J. Hatherly. 2003. "Auditor Analytical Review Judgement : A Performance Evaluation," The British Accounting Review. 35 : 19 – 34.